

Sygn. akt I CZ 23/15

## POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)  
SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)  
SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa A. S.A. w W.  
przeciwko J. S.  
o zobowiązanie do opublikowania sprostowania,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 18 marca 2015 r.,  
zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]z dnia 26  
listopada 2014 r.,

**oddala zażalenie.**

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 26 listopada 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 maja 2013 r. zobowiązującego go do opublikowania na określonym portalu internetowym sprostowania nieprawdziwych informacji zawartych we wskazanej w wyroku publikacji. Sąd Apelacyjny stwierdził, że apelacja pozwanego podlegała odrzuceniu na podstawie art. 373 w zw. z art. 370 k.p.c. jako wniesiona po upływie siedmiodniowego terminu przewidzianego w art. 52 ust. 5 Pr. pras., gdyż pełnomocnik pozwanego otrzymał odpis wyroku Sądu pierwszej instancji z uzasadnieniem w dniu 30 lipca 2013 r., a apelacja została wniesiona w dniu 9 sierpnia 2013r., gdy tymczasem termin do jej wniesienia upłynął w dniu 6 sierpnia 2013 r.

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie art. 52 ust. 5 Pr. pras. w brzmieniu znowelizowanym ustawą z dnia 14 września 2012 r. o zmianie ustawy Pr. pras., przez zastosowanie w sprawie tego przepisu zamiast przepisu w brzmieniu obowiązującym w dacie złożenia przez powoda wniosku o sprostowanie, a więc przed nowelizacją, naruszenie art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 września 2012 r. o zmianie ustawy Pr. pras. przez zastosowanie przepisów w nowym brzmieniu nadanym przez powyższą ustawę nowelizacyjną, zamiast w brzmieniu sprzed nowelizacji oraz arbitralną zmianę oceny, który stan prawny (sprzed nowelizacji czy po niej) powinien znaleźć zastosowanie w sprawie, bez uwzględnienia faktu, że postępowanie przed Sądem pierwszej instancji toczyło się według stanu prawnego sprzed nowelizacji i Sąd ten pouczył strony, iż zastosowanie mają przepisy w dawnym brzmieniu, co po zajęciu innego stanowiska przez Sąd drugiej instancji pozbawiło pozwanego możliwości obrony swoich praw i skutkowało nieważnością postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawana sprawa toczyła się w wyniku wniesienia przez powodową spółkę powództwa przewidzianego w art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r.

- Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, ze zm. - dalej: „Pr. pras.”) o opublikowanie sprostowania nieprawdziwej wiadomości zawartej w materiale umieszczonym przez pozwanego na określonym portalu internetowym.

Zakwestionowany materiał opublikowany został w dniu 16 maja 2012 r., a pismem z dnia 31 maja 2012 r. powódka zażądała od pozwanego redaktora naczelnego sprostowania w terminie siedmiu dni publikacji na podstawie art. 31 ust. 1 pkt 3 Pr. pras. Wobec braku reakcji wystąpiła w dniu 11 lipca 2012 r. z przedmiotowym powództwem.

Przepis art. 31 Pr. pras. utracił moc z dniem 14 czerwca 2012 r. w wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 grudnia 2010 r. K 41/07 (Dz. U. Nr 235, poz. 1551). Ustawą z dnia 14 września 2012 r. o zmianie ustawy- Prawo prasowe (Dz. U. z 2012, poz. 1136 - dalej: „ustawa nowelizacyjna”), która weszła w życie z dniem 2 listopada 2012r., zmieniono regulacje dotyczące sprostowania publikacji prasowej, między innymi przez wprowadzenie art. 31a, stanowiącego odpowiednik uchylonego art. 31 oraz zmianę art. 39 i art. 52 regulującego postępowanie sądowe toczące się w wyniku powództwa wniesionego na podstawie art. 39 ust.1 Pr. pras. Zgodnie z art. 52 pkt.5 w nowym brzmieniu, od wyroku sądu pierwszej instancji przysługuje apelacja, którą wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem.

Wymaga zatem rozstrzygnięcia czy przepis ten – w brzmieniu nadanym powyższą ustawą nowelizacyjną- ma zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, w której powództwo przewidziane w art. 39 ust. 1 Pr. pras. zostało wniesione przed nowelizacją.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, stanowiącej zasadę prawną (OSNC 2001/4/53), stosowaniem w czasie norm prawa procesowego cywilnego rządzą dwie zasady, które ustawodawca ustanawia w przepisach międzyczasowych: zasada jedności (jednolitości, ciągłości) postępowania oraz zasada aktualności czyli bezzwłocznego (natychmiastowego, bezpośredniego) stosowania przepisu procesowego. Zasada jedności oznacza, że w sprawie, aż do jej zakończenia, stosuje się przepisy ustawy procesowej obowiązującej w chwili wszczęcia

postępowania, natomiast w myśl zasady aktualności, przepisy procesowe wchodzi w życie bezzwłocznie i znajdują zastosowanie we wszystkich sprawach bez względu na chwilę wszczęcia postępowania, przy czym czynności procesowe dokonane wcześniej pozostają w mocy. Formułowane są również koncepcje pośrednie, łączące obie zasady np. w zależności od faz (stadiów) toczącego się postępowania, stanowiąc, że nowe przepisy procesowe stosuje się z chwilą przejścia sprawy do następnego stadium postępowania, najczęściej do kolejnej instancji. Uchwalając aktualnie obowiązujący kodeks postępowania cywilnego ustawodawca definitywnie zrezygnował z zasady jedności postępowania, ustanawiając w jej miejsce zasadę bezzwłocznego działania normy procesowej, wyrażoną w art. XV § 1 p.w.k.p.c. Jednocześnie w orzecznictwie i piśmiennictwie przyjęto, że ze względu na brak w polskim ustawodawstwie kodeksu prawa międzyczasowego, ogólnych reguł prawa intertemporalnego w dziedzinie prawa procesowego należy szukać w przepisach międzyczasowych dotyczących kodeksu postępowania cywilnego, zwłaszcza wówczas, gdy wprowadzając konkretne zmiany, ustawodawca nie wypowiedział się w tym zakresie (porównaj między innymi uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1986 r. III CZP 13/86, OSNCP 1987/2-3/31). Obecnie zatem w prawie procesowym cywilnym obowiązuje zasada bezzwłocznego działania nowych przepisów prawa procesowego, a jeżeli ustawodawca zamierza od tej zasady odstąpić, to uchwała przepisy międzyczasowe wyznaczające ściśle granice tego odstępstwa.

We wskazanej ustawie nowelizacyjnej Prawa prasowego ustawodawca wprowadził przepisy międzyczasowe zawarte w art. 2 tej ustawy, jednakże żaden z nich nie dotyczy kwestii terminu wniesienia apelacji od wyroku sądu pierwszej instancji wydanego w sprawie wszczętej na podstawie art. 39 Pr. pras. o sprostowanie publikacji prasowej ani w ogóle postępowania międzyinstancyjnego. Przepisy art. 2 ust. 1 tej ustawy regulują kwestie międzyczasowe odnoszące się jedynie do złożenia przez uprawnionego wniosku przewidzianego w art. 31a Pr. pras. do redaktora naczelnego o sprostowanie materiału prasowego, a więc dotyczą pierwszej, przedsądowej fazy postępowania o sprostowanie i w żadnym zakresie nie mają zastosowania do postępowania sądowego, stanowiącego drugą, samodzielną i odrębną fazę postępowania o sprostowanie, rozpoczynającą się

wniesieniem powództwa, o którym mowa w art. 39 ust. 1 Pr. pras. i toczącego się na podstawie przepisów k.p.c., z modyfikacjami przewidzianymi w art. 52 Pr. pras. Tej drugiej fazy postępowania, a więc postępowania sądowego, dotyczy przepis intertemporalny zawarty w art. 2 ust. 2 ustawy nowelizacyjnej, jednakże reguluje on jedynie kwestię od kiedy bieżą terminy przewidziane w art. 52 pkt 1 i 6, a więc terminy, w jakich sąd pierwszej instancji obowiązany jest rozpoznać sprawy, o których mowa w art. 39 ust. 1 Pr. pras. a sąd drugiej instancji rozpoznać apelację. Przepisy te nie regulują żadnych innych kwestii międzyczasowych wynikających z nowelizacji Prawa prasowego na podstawie omawianej ustawy nowelizacyjnej, w tym kwestii dotyczących terminu wniesienia przez stronę apelacji od wyroku sądu pierwszej instancji, co oznacza, że w tym zakresie mają bezpośrednio zastosowanie przepisy w nowym brzmieniu, w myśl obowiązującej w polskiej procedurze cywilnej zasady bezzwłocznego działania nowych przepisów prawa procesowego.

W konsekwencji należy przyjąć, że przewidziany w art. 52 pkt. 5 Pr. pras., w brzmieniu nadanym ustawą nowelizacyjną, siedmiodniowy termin do wniesienia apelacji od wyroku sądu pierwszej instancji wydanego w sprawie o opublikowanie sprostowania materiału prasowego (art. 39 ust. 1) dotyczy także spraw wszczętych przed wejściem w życie ustawy nowelizacyjnej, w których wyrok sądu pierwszej instancji zapadł po tej dacie.

Pozwany zatem obowiązany był wnieść apelację w terminie 7 dni od doręczenia mu wyroku Sądu pierwszej instancji z uzasadnieniem, a ponieważ wniósł ją z uchybieniem powyższego terminu, apelacja podlegała odrzuceniu na podstawie art. 370 k.p.c. Skoro nie odrzucił jej Sąd pierwszej instancji, obowiązany był uczynić to Sąd drugiej instancji na podstawie art. 373 k.p.c.

Zażalenie jest więc nieuzasadnione, bowiem Sąd Apelacyjny prawidłowo zastosował wskazane w nim przepisy. Tym samym niewątpliwie nie doszło też do nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji, a podniesione w zażaleniu zarzuty związane z prowadzeniem przez Sąd pierwszej instancji postępowania międzyinstancyjnego według procedury obowiązującej przed nowelizacją i pouczenie stron, że mają w tym zakresie zastosowanie te właśnie

przepisy, a nie przepisy znowelizowane, mogłyby być rozważane jedynie w ramach rozpatrywania ewentualnego wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>14</sup> w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.